

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.
Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Forskarbesök: Dokument om Dag Klackenbergs och Östtimor från 1986

Professor Clinton Fernandes, som är verksam vid University of New South Wales i Canberra och tidigare var underrättelseofficer, besökte Sverige i augusti 2017. Syftet var att dokumentera solidaritetsarbetet för Östtimor under den indonesiska ockupationen 1975-1999. Han sade att flera solidaritetsorganisationer inte har arkiverat sitt material så det gäller att omgående se till att materialet bevaras för kommande generationer. Därför hade han ett möte med Östtimorkommitténs styrelse.

En konsekvens av mötet blev att han skickade ett hemligstämplat dokument från juli 1986 gällande Bofors försäljning av luftvärnskanoner till Indonesien. Affären väckte stark kritik. Det framkommer att Anna Lindh kritiserade Mats Hellström för att ha tillåtit vapenexport till Indonesien, något som partiet hade gått emot när man var i opposition. Vidare sägs att pressen hade rapporterat att Dag Klackenbergs, som var ansvarig för Sydostasien på UD, under ett besök nyligen hade hävdade att Fretilin hade blivit obetydligt, att det inte finns några bevis för systematiskt förtryck av

indoneserna och att ”Indonesien under de gångna tio åren hade gjort betydligt mer för folket i Östtimor än vad Portugal gjorde under sina 450 år som kolonialmakt”. Han förnekade också som helt orealistiska uppgifterna från Fretilin att de svenska vapnen kunde vara av användning för indoneserna att ”förtrycka” Östtimor.

I ett hemligstämplat dokument från brittiska UD från augusti 1986 i frågan sägs att Klackenbergs bedömning överensstämmer med deras uppfattning om situationen i Östtimor - d.v.s. att även om Fretilin åsamkar den indonesiska militären dödsoffer, så är det inget betydande militärt hot. Klackenbergs menade att den viktiga debatten om förhållandena i Östtimor hade överskuggats av två andra frågor som gällde svensk inrikespolitik: att Mats Hellström hade hävdade att Boforsaffären bara var ett åtagande från den tidigare borgerliga regeringen och den övergripande frågan om huruvida Sverige alls skulle sälja vapen.

Enligt Klackenbergs var den svenska allmänheten

mycket dåligt informerad om Östtimor-frågan. Exempelvis hade svenska medier rapporterat om hans besök som något helt exceptionellt, men de flesta västländer med ambassad i Indonesien hade sänt personal dit. Det var svårt att dra bestämda slutsatser från det tre dagar långa besöket, även om han hade kunnat röra sig fritt och tala med ett brett urval av människor på plats. Han ansåg därför själv att han hade kunnat få en rättvis bild. Han var övertygad om att, även om Fretilin mördade poliser och officerare, var det inget reellt hot. Dessutom hade han blivit imponerad över arbetet indoneserna lade ner på att bygga upp infrastrukturen i området, något som starkt

kontrasterade mot den portugisiska kolonialtiden. Om övergrepp mot mänskliga rättigheter förekom, var det inte värre än i Indonesien i stort.

Mot bakgrund av besöket var det osannolikt att Sverige skulle ändra uppfattning i frågan. Sannolikt skulle Sverige även framöver lägga ner sin röst i i frågan i FN:s generalförsamling. Portugal höll på att tappa intresse för frågan och inom de kommande åren skulle västmakterna sannolikt komma att acceptera Indonesiens styre.

Gabriel Jonsson